

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko – správní

Správní řízení

Zdenka Šrůtková

Bakalářská práce

2008

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav veřejné správy a práva
Akademický rok: 2007/2008

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Zdenka ŠRŮTKOVÁ**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Ekonomika a celní správa**

Název tématu: **Správní řízení**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Osnova:

1. Pojem a znaky správního řízení
2. Subjekty správního řízení
3. Zahájení a průběh řízení
4. Opravné prostředky
5. Správní soudnictví
6. Závěr

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

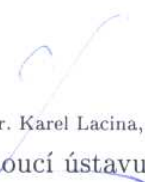
- zákon č. 500/2004 Sb. aktualizované vydání, Správní řád
- Hejda, J., Příbyl, K. Správní právo, České Budějovice: VŠ Evropských a regionálních studií, 2005 ISBN 80-86708-08-X
- Masařík, J., Kricner, V. Správní právo, obecná část, 4. aktualizované vydání. Praha: ARMEX PUBLISHING, 2005 ISBN 80-86795-16-0
- Kindl, M., Kramář, K., Rajchl, J., Telecký, D. Základy správního práva, Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006 ISBN 80-7380-011-X
- Hendrych, D. a kolektiv, Správní právo (obecná část, 6. vydání), Praha: C.H.Beck, 2006
- Hrabák, J., Nahodil, T. Nový správní řád a související s odkazy, výkladovými poznámkami a vybranou judikaturou, vydání 2, aktualiz. a dopl., Praha: ASPI, 2006, ISBN 80-7357-180-3

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Bc. Karel Rohr**
Ústav veřejné správy a práva

Datum zadání bakalářské práce: **17. října 2007**
Termín odevzdání bakalářské práce: **19. května 2008**

prof. Ing. Jan Čapek, CSc.
děkan

L.S.

prof. PhDr. Karel Lacina, I.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 15. listopadu 2007

Poděkování:

Na tomto místě bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce, JUDr. Bc. Karlu Rohrovi, za jeho připomínky a náměty ke zlepšení práce a též zaměstnankyni Městského úřadu v Nové Pace, pí. Nádvorníkové, za poskytnutí materiálu a vstřícnou pomoc.

SOUHRN

Tato bakalářská práce poskytuje základní informace o problematice správního řízení. Je rozdělena pro přehlednost do šesti kapitol, ve kterých se vás snaží seznámit se základními subjekty správního řízení, jeho zahájením a průběhem a možnostmi podávání opravných prostředků proti rozhodnutí. Závěr této práce je věnován správnímu soudnictví.

KLÍČOVÁ SLOVA

správní řízení; správní orgány; rozhodnutí; správní soudnictví; opravné prostředky

TITTLE

The Administrative Procedure

ABSTRACT

This bachelor work provides basic information concerning questions of administrative procedure. For better lucidity it is divided into six chapters in which I will acquaint you with basic subjects of administrative procedure, its initiation and process and also with possibility of feeding of legal remedies against decision. Conclusion of my work is devoted to administrative justice.

KEYWORDS

administrative procedure, administrative agencies, adjudication, administrative justice, discretionary remedies

OSNOVA

ÚVOD	6
1. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ	8
1.1 DRUHY SPRÁVNÍHO ŘÍZENÍ	9
1.1.1 Správní řízení podle správního řádu	9
1.1.2 Správní řízení podle správního řádu s výjimkami podle zvláštních předpisů	9
1.1.3 Správní řízení podle zvláštního předpisu	9
1.1.4 Správní řízení podle zvláštního předpisu za subsidiárního použití obecné úpravy správního řádu	10
1.1.5 Správní řízení není upraveno žádnou procesní normou	10
1.2 ZÁSADY SPRÁVNÍHO ŘÍZENÍ	10
2 SUBJEKTY SPRÁVNÍHO ŘÍZENÍ	14
2.1 SPRÁVNÍ ORGÁNY	14
2.1.1 Příslušnost správního orgánu	15
2.2 ÚČASTNÍCI ŘÍZENÍ	16
2.2.1 Procesní způsobilost	17
2.2.2 Zastupování účastníka správního řízení	17
3 ZAHÁJENÍ A PRŮBĚH ŘÍZENÍ	19
3.1 ZAHÁJENÍ ŘÍZENÍ	19
3.1.1 Řízení o žádosti	19
3.1.2 Řízení z moci úřední	19
3.1.3 Překážky řízení	20
3.2 ÚSTNÍ JEDNÁNÍ	20
3.3 PODKLADY PRO VYDÁNÍ ROZHODNUTÍ	21
3.3.1 Dokazování	21
3.3.1.1 Důkaz listinou	22
3.3.1.2 Důkaz ohledáním	22
3.3.1.3 Důkaz svědeckou výpovědí	23
3.3.1.4 Důkaz znaleckým posudkem	23
3.3.2 Předběžná otázka	23
3.4 ZAJIŠTĚNÍ ÚČELU A PRŮBĚHU ŘÍZENÍ	24
3.5 PŘERUŠENÍ ŘÍZENÍ A ZASTAVENÍ ŘÍZENÍ	24
3.5.1 Přerušování řízení	24
3.5.1.1 Přerušování řízení z úřední povinnosti	25
3.5.1.2 Přerušování řízení na návrh účastníků	25
3.5.2 Zastavení řízení	26
3.6 ROZHODNUTÍ (SPRÁVNÍ AKT)	26
3.6.1 Druhy rozhodnutí	28
3.6.2 Náležitosti rozhodnutí	29
3.6.2.1 Kompetenční	29
3.6.2.2 Obsahové	29
3.6.2.3 Vnější formy	30
3.6.2.4 Procedurální	31
3.6.3 Vady správních aktů	31
3.6.4 Vlastnosti správních aktů	31

4	OPRAVNÉ PROSTŘEDKY	33
4.1	ŘÁDNÉ OPRAVNÉ PROSTŘEDKY	33
4.1.1	Odvolání	33
4.1.2	Rozklad	34
4.1.3	Ostatní řádné opravné prostředky (námitky, odpor)	34
4.2	MIMORÁDNÉ OPRAVNÉ PROSTŘEDKY	35
4.2.1	Obnova řízení	35
4.2.2	Přezkoumání rozhodnutí mimo odvolací řízení	36
4.2.3	Přezkoumání správních rozhodnutí soudem	36
5	SPRÁVNÍ SOUDNICTVÍ	37
6	ZÁVĚR	39
	Seznam použité literatury	40
	Seznam příloh	40
	Příloha č.1: Usnesení MěÚ o provedení úkonu	41
	Příloha č.2: Usnesení Krajského úřadu - odepření nahlédnutí do spisu	42
	Příloha č.3: Usnesení MěÚ - zda je či není účastníkem přestupku	43
	Příloha č.4: Výzvy MěÚ k odstranění nedostatků + usnesení o přerušení řízení	44
	Příloha č.5: Usnesení MěÚ - ustanovení znalce	45

Úvod

Téma bakalářské práce jsem si vybrala z oblasti správního práva, a to „Správní řízení“. Pojem správní řízení slyšel jistě každý z vás, ale jen málokdo skutečně ví, co toto slovní spojení skutečně znamená a kde se s ním můžete setkat. Na tyto otázky se budu snažit ve své bakalářské práci odpovědět.

Správní řízení patří, podle mne, k jedné z nejdůležitějších částí správního práva a vedle řízení soudního patří k nejčastějším řízením v České republice. Je upraveno novým správním řádem (zákonem č. 500/2004 Sb.), který vstoupil v účinnost dne 1. ledna 2006. Správní řád je nástroj pro orgány veřejné správy k vedení a zabezpečení jednotlivých správních řízení. Podle správního řádu se správní řízení koná, pokud nestanoví zákon jinak. Orgány veřejné správy, které postupují podle správního řádu, jsou správní úřady a správní instituce, např. obecní, městské, krajské úřady, policie, orgány sociálního zabezpečení, ministerstva a další.

Hlavním cílem správního řízení je vydání tzv. správního aktu (rozhodnutí), který rozhoduje o právech a povinnostech subjektů správního řízení (tj. o fyzických i právnických osobách).

Nyní již blíže k vlastní bakalářské práci. Tuto práci jsem pro přehlednost rozdělila do 6 kapitol, které jsem nazvala: 1. Správní řízení, 2. Subjekty správního řízení, 3. Zahájení a průběh správního řízení, 4. Opravné prostředky, 5. Správní soudnictví a 6. Závěr. V každé z těchto kapitol jsem se snažila, co nejjednodušeji popsat problematiku kapitoly tak, aby to pochopil i občan, který se nezabývá právní problematikou správního řízení.

V první kapitole popisuji, jak již bylo řečeno, obecně správní řízení. Největší část této kapitoly jsem věnovala zásadám správního řízení, které jsou tzv. „vodítky“ pro orgány veřejné správy při rozhodování a tudíž slouží k zajištění řádného výkonu veřejné správy.

Druhou kapitolu jsem zaměřila na subjekty správního řízení. Zjednodušeně to znamená, kdo všechno se může zúčastnit správního řízení. Mezi hlavní subjekty patří správní orgány a účastníci řízení, ale jsou tu i další lidé, které se mohou správního řízení zúčastnit. Jedná se například o tlumočníka, který překládá v případě, že účastníkem řízení je cizinec či účastník nerozumí plynule jednacímu jazyku, nebo znalec, který správním orgánům pomáhá v případě složitějších případů, kdy je nutné k vydání rozhodnutí vypracování znaleckého posudku a jsou

tu i svědci, kteří svou svědeckou výpověď potvrzují či vyvracejí to, co účastníci či správní orgány mají mezi sebou jako spornou skutečnost.

V další kapitole se již věnuji vlastnímu zahájení a průběhu správního řízení. Tato část bakalářské práce je nejobsáhlejší, neboť je nutné seznámit vás i s přípravou řízení, tzn. s dokazováním, jak už znaleckým posudkem, svědeckou výpovědí, atd., předběžnou otázkou či možnostmi zastavení nebo přerušování správního řízení. A pak je tu to nejdůležitější, co správní orgány dělají, a to je vydávání správního rozhodnutí. Seznámím vás zde s druhy rozhodnutí, náležitostmi rozhodnutí a i s případnými vadami rozhodnutí.

Čtvrtá část navazuje na předchozí část, jedná se totiž o opravné prostředky, které se použijí tehdy, jestliže je zjištěna vada rozhodnutí. Může se jednat o vadu v právní kvalifikaci či o vadu písařskou, ale jde i o případ, kdy rozhodne správní orgán místně nepříslušný. Opravné prostředky se rozlišují podle toho, zda se jich využije před (řádné opravné prostředky) nebo až po (mimořádné opravné prostředky) nabytí právní moci rozhodnutí vydaného správním orgánem.

Předposlední část jsem nazvala správní soudnictví. Zde jsem se snažila přiblížit možnost, jak se bránit žalobami proti rozhodnutím vydaným správním orgánem. V České republice se správní soudnictví řídí soudním řádem správním (zákon č. 150/2002 Sb.).

Závěrečnou část tvoří shrnutí a přílohy, které jsem získala na městském úřadě. Jedná se o vzory usnesení, které vydávají správní orgány.

1. Správní řízení

Správní řízení je postup správního orgánu, jehož účelem je vydání rozhodnutí, jímž se v určité věci zakládají, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo jímž se v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá (Hlava I. - § 9). V České republice je správní řízení upraveno v zákoně č. 500/2004 Sb. (Správní řád), kterého se užívá jako obecného postupu, pokud jiné zákony nestanoví jinak.

Správní řízení je vedeno zásadně v ústní i písemné formě v českém jazyce. Na žádost účastníků mohou být předkládány písemnosti i ve slovenštině. Jestliže nastane situace, že účastník správního řízení nerozumí jednacímu jazyku má právo požádat o tlumočníka a o to, aby byly veškeré písemnosti vyhotovovány i v jazyce pro něho srozumitelném. Občané ČR, kteří jsou příslušníky tradičních národnostních menšin, mají právo používat svůj jazyk, případně mají též právo na tlumočníka. Podobně i osoby postižené (sluchově, zrakově) mají právo na tlumočníka či prostředníka.

V každé věci se zakládá spis, který musí být označen spisovou značkou. Spis tvoří zejména ústní podání, protokoly, záznamy, písemná vyhotovení rozhodnutí a další písemnosti, které se vztahují k dané věci. Musí obsahovat soupis všech svých součástí, včetně příloh, s určením data, kdy byly do spisu vloženy. O ústním jednání a o ústním podání, výslechu svědka, výslechu znalce, provedení důkazu listinou a ohledání, pokud jsou prováděny mimo ústní jednání, jakož i o jiných úkonech souvisejících s řízením v dané věci, při nichž dochází ke styku s účastníky řízení, se sepisuje protokol, lze též pořídít obrazový nebo zvukový záznam. Protokol sepisuje osoba, která byla pověřena sepsáním protokolu, a dále všechny osoby, které se jednání nebo provedení úkonu zúčastnily. Správní řád upravuje dále podrobně problematiku doručování a řadu způsobů, kterými tak lze učinit. Některé jsou takto výslovně umožněny poprvé (správní řád tak reaguje na novou organizaci veřejné správy – např. doručování prostřednictvím obecní policie, nebo na možnosti doručování elektronickou poštou atd.).

1.1 Druhy správního řízení¹

1.1.1 Správní řízení podle správního řádu

Pokud zvláštní zákon nestanoví jinak, postupují správní úřady při správním řízení vždy podle správního řádu (zákon č. 500/2004 Sb.) Správní řád upravuje postup v řízení, v němž o právech a povinnostech fyzických i právnických osob rozhodují v oblasti státní správy obecní úřady a jiné orgány státní správy, ministerstva a jiné ústřední orgány státní správy. Podle správního řádu se od momentu jeho účinnosti postupuje i v těch případech správního řízení, kdy správní úřady vydávají rozhodnutí, aniž by stávající zvláštní procesní předpisy toto řízení v celém rozsahu upravovaly. Ve správním řízení se rovněž rozhoduje o tom, zda byl spáchán přestupek a o uložení sankcí za něj. Správní řád, tedy stanoví obecný postup ve správním řízení a kterého se užije, nestanoví-li jiné zákony postup zvláštní.

1.1.2 Správní řízení podle správního řádu s výjimkami podle zvláštních předpisů

V těchto případech postupuje správní úřad podle správního řádu obecně s výjimkou odchylek upravených výslovně tímto jiným právním předpisem, který v daném případě působnost správního řádu v daném, konkrétně vymezeném rozsahu buď výslovně či nepřímou neguje. Tento typ správního řízení je možné dále členit na dvě základní podoby na správní řízení, které se výslovně řídí správním řádem, nicméně zákon stanoví v taxativně vymezených případech odchylky od jeho působnosti zvláštní procesní úpravou nebo na správní řízení, které se výslovně řídí zvláštním procesním předpisem, který však obsahuje odkaz na obecnou působnost správního řádu tam, kde daný procesní postup či institut zvláštní předpis výslovně neupravuje.

1.1.3 Správní řízení podle zvláštního předpisu

Správní řízení se v tomto případě řídí pouze a jenom právní úpravou výslovně uvedenou ve zvláštním právním předpise. V těchto případech se správní řád nepoužije. Výjimkou jsou však zásady správního řízení dle správního řádu, neboť ty se uplatní prakticky v každém správním řízení (§ 177 z. č. 500/2004 Sb.).

¹ ONDRUŠ, Radek, Kapitoly ze správního práva XX. Úvod do správního řízení, 1.6.2004, ASPI, ID LIT20503CZ

1.1.4 Správní řízení podle zvláštního předpisu za subsidiárního použití obecné úpravy správního řádu

V tomto případě upravuje procesní režim zvláštní právní předpis, který však obsahuje výslovný odkaz na právní úpravu dle správního řádu v těch případech, pokud sám nestanoví jinak.

1.1.5 Správní řízení není upraveno žádnou procesní normou

V některých výjimečných případech neobsahuje hmotně právní norma procesní část ani odkaz na použití jiného procesního předpisu, např. u řízení o kulturních památkách. V těchto případech správní orgán postupuje tak, aby bylo dosaženo účelu řízení.

1.2 Zásady správního řízení

Každé správní řízení vedené podle správního řádu, případně podle správního řádu ve spojení se zvláštními právními předpisy, a zpravidla ukončené rozhodnutím ve věci, je nemyslitelné bez dodržování základních procesních zásad. Tyto zásady definuje správní řád v § 2 až § 8. Jedná se o

Zásadu zákonnosti² – podle této zásady jsou povinny správní orgány postupovat v souladu se zákony a ostatními obecně závaznými právními předpisy, jakož i mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána a které jsou součástí správního řádu

Zásada vázanosti zákonem³ – podle této zásady mohou správní úřady vykonávat svoji pravomoc pouze k těm účelům, k nimž mu byla zákonem nebo na základě zákona a v jeho rozsahu svěřena

Zásadu veřejného zájmu⁴ – správní úřady jsou povinny chránit zájmy státu a státem garantovaná práva a zájmy fyzických a právnických osoby při současném důsledném vyžadování plnění jejich povinností. Správní úřad nesmí prosazovat ochranu soukromého zájmu proti zájmu veřejnému

² § 2 odst. 1 Správního řádu

³ § 2 odst. 2 Správního řádu

⁴ § 2 odst. 2 Spr.řádu

Zásadu proporcionality⁵ – tato zásada nám říká, že správní orgán může zasahovat do práv osob pouze za podmínek stanovených zákonem a v nezbytně nutném rozsahu

Zásada ochrany dobré víry⁶ - správní úřad šetří při své činnosti práva a oprávněné zájmy osoby, nabyté v dobré víře

Zásadu předvídatelnosti či materiální rovnosti⁷ – ukládá správnímu úřadu, jak má postupovat při své činnosti tak, aby to odpovídalo okolnostem daného případu a zároveň, aby nevznikaly nedůvodné rozdíly při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů

Zásadu omezené materiální pravdy (zásada správnosti)⁸ - správní úřad musí postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o níž nejsou důvodné pochybnosti a v rozsahu, který je nebytný pro soulad jeho úkonu s požadavky zákonnosti, předvídatelnosti, vázanosti zákonem a ochrany dobré víry, tzn. že správní orgán má postupovat s náležitou péčí, neboť nese odpovědnost za právnost svého postupu i jeho výsledku a může k tomu využít všech možností týkajících se důkazního šetření, místních šetření, dokumentů, posudků, výpovědí, čestných prohlášení, a nesmí opomenout důležité záležitosti

Zásadu služnosti a vstřícnosti⁹ – vychází z předpokladu, že veřejná správa je službou veřejnosti, kdy každý, kdo plní její úkoly je povinen se k dotčeným osobám chovat zdvořile a podle možností jim vycházet vstříc

Zásadu součinnosti a pomoci¹⁰ – správní úřady postupují v řízení v úzké součinnosti s fyzickými a právnickými osobami, kterým jsou povinny poskytnout dostatečný prostor pro účinné hájení jejich zájmů zejména tím, že jim poskytnou možnost se vyjádřit k podkladům rozhodnutí a uplatit své návrhy, tj. poskytnout osobám pomoc a poučení tak, aby pro neznalost právním předpisů neutrpěli v řízení újmu

⁵ § 2 odst. 3 Spr.řádu

⁶ § 2 odst. 3 Spr.řádu

⁷ § 2 odst. 4 Spr.řádu

⁸ § 3 Spr.řádu

⁹ § 4 odst. 1 Spr.řádu

¹⁰ § 4 odst. 2 – 4 Spr.řádu

Zásadu smírného vyřešení věci¹¹ - pokud to povaha projednávané věci umožňuje, pokusí se správní orgán o smírné odstranění rozporů, které brání řádnému projednání a rozhodnutí v dané věci

Zásada rychlosti, účelnosti a procesní ekonomiky¹² - správní úřady jsou povinny se svědomitě a odpovědně zabývat každou věcí, která je předmětem řízení a vyřídit ji včas a bez zbytečných průtahů při použití nejvhodnějších prostředků vedoucích ke správnému vyřízení věci

Zásadu rovnosti¹³ – správní orgán postupuje vůči osobám nestranně a vyžaduje od nich plnění jejich procesních povinností rovnou měrou. Pokud by rovnost mohla být ohrožena, je povinen učinit potřebná opatření k jejímu zajištění

Zásadu spolupráce a součinnosti¹⁴ – správní úřady jsou povinny spolupracovat navzájem v zájmu dobré správy. Tuto povinnost mají i dotčené osoby, které jsou povinny správní úřady upozornit na souběžně probíhající řízení související s danou věcí před jinými státními orgány či správními úřady

Tyto základní pravidla správního řízení lze rozšířit o další zásady správního řízení, a to o ¹⁵

Zásadu dvoustupňového řízení – vyjadřuje obecné oprávnění účastníků správního řízení napadnout každé rozhodnutí orgánu prvního stupně řádným opravným prostředkem, k jehož přezkoumání je povolán správní orgán vyššího stupně (odvolací orgán) nebo soud

Zásada oficiality – správní řízení je v drtivé většině případů závislé na úřední pravomoci správního úřadu a nezávisí na vůli účastníků řízení. To platí jednak ve vztahu k zahájení řízení, kdy je zahajováno z úřední moci a dále v dalším vedení správního řízení, kdy správní orgán je povinen zjistit skutečný stav věci a k tomu účelu vyhledávat a provádět důkazy. Tato zásada platí obecně s výjimkou případů, kdy zákon výslovně pro dané řízení vztahuje zásadu dispoziční.

¹¹ § 5 Spr.řádu

¹² § 6 Spr. řádu

¹³ § 7 Spr.řádu

¹⁴ § 8 Spr.řádu

¹⁵ ONDRUŠ, Radek, Kapitoly ze správního práva XXI. Obecně o správním řízení, 1.6.2004, ASPI, ID LIT20504CZ

Zásada dispoziční – je uplatňována jen tam, kde to zákon výslovně stanoví, tedy v řízeních zahajovaných na návrh nebo žádost a v případě některých stanovení fází správního řízení

Zásada písemnosti - všechny podklady pro rozhodnutí musejí být zachyceny v písemné podobě a musejí být součástí spisu

Zásada neveřejnosti - ústní jednání ve správním řízení není na rozdíl od jednání před soudem přístupné veřejnosti, ledaže by správní úřad rozhodl o jeho zpřístupnění.

Zásada jednotnosti řízení – vymezuje správní řízení jako jeden procesní celek, v jehož rámci může účastník uplatňovat své návrhy, připomínky, vyjádření nebo doplnění a také správní orgán v celém jeho rámci shromažďuje podklady pro rozhodnutí a činí potřebné úkony

Zásada res iudicata¹⁶ – překážka věci rozhodnuté, podle níž lze přiznat totéž právo nebo uložit tutéž povinnost z téhož důvodu téže osobě pouze jednou

¹⁶ § 48 správního řádu č. 500/2004 Sb.

2 Subjekty správního řízení

Jsou to nositelé určitých procesních práv a povinností, kteří mají vliv na průběh správního řízení. Dělíme je do tří skupin:

- Správní orgány – mají pravomoc vydávat individuální správy akty a v těchto věcech řízení vedou
- Účastníci řízení (procesní strany) – osoby, jichž se týkají účinky správních aktů (rozhodnutí)
- Další subjekty – osoby, které chrání svoje zájmy či je prosazují

osoby zúčastněné na řízení - vyskytují se zpravidla ve stadiu dokazování, tj. znalci, svědci, tlumočníci, ale například i zástupci účastníků

dotčené subjekty – zákonodárce jim přiznává zpravidla právo vyjádřit se k předmětu řízení a k dotazování. V některých případech musí být před vydáním rozhodnutí vyžádán jejich souhlas s navrhovaným řešením.

2.1 Správní orgány

Podle správního řádu se za správní orgán považují:

- *orgány moci výkonné* – prezident, vláda, jednotlivá ministerstva, jiné správní úřady s celostátní působností, územní odborné správní úřady a veřejné sbory
- *orgány územních samosprávných celků* – orgány obcí nebo krajů, bez ohledu na to, zda právě vykonávají působnost v oblasti samosprávy nebo v oblasti státní správy
- *jiné orgány, které vykonávají působnost v oblasti veřejné správy* (Česká národní banka)
- *právnícké a fyzické osoby vykonávající působnost v oblasti veřejné správy* (např. fyzické osoby zmocněné k výkonu správního dozoru jako např. lesní stráž, vodní stráž, atd.)

Správní orgán je samostatnou složkou příslušného organizačního systému. Postavení správních orgánů jako subjektů správního práva způsobilých k veřejné správě, je právně odvozováno od jejich právem předepsaného vzniku. Aby se orgán stal subjektem správního práva, musí mít vymezenou pravomoc a příslušnost.

2.1.1 Příslušnost správního orgánu

Příslušnost správního orgánu představuje právo a povinnost daného správního orgánu rozhodovat v konkrétním správním řízení. Příslušnost správního orgánu se posuzuje ze tří kritérií, a to

věcná příslušnost – určuje, který konkrétní správní orgán je povolán jednat a rozhodovat v určitých druhově určených věcech formou rozhodnutí. Tuto příslušnost stanoví správním orgánům zvláštní zákony, popř. právní předpisy nižší než zákonné právní síly vydané k provedení těchto zvláštních zákonů.¹⁷

místní příslušnost (územní) – stanoví, který správní orgán bude danou věc vyřizovat, zvláštní zákony nebo zákony o územně správním uspořádání státu taxativně vymezí správní orgány a zpravidla jejich prováděcí předpisy, vymezí jejich správní obvody (např. stanovení správních obvodů obcí s pověřeným úřadem a obcí s rozšířenou působností), místní příslušnost se pak posuzuje z několika hledisek podle toho, čeho se projednávaná věc týká:

- **nemovitosti** – řeší správní orgán, v jehož správním obvodu se dané nemovitosti nachází (např. vydání stavebního povolení nebo kolaudačního rozhodnutí)
- **činnosti** – řeší správní orgán, v jehož správním obvodu se daná činnost uskutečňovala, uskutečňuje se nebo se bude uskutečňovat (např. přestupek se prošetřuje tam, kde byl spáchán),
- **účastníka řízení** – řeší správní orgán, v jehož správním obvodu má fyzická osoba trvalý pobyt nebo právnická osoba sídlo (např. rozhodnutí o dávce státní sociální podpory nebo o vydání živnostenského listu)

Pro určení místní příslušnosti správního orgánu jsou přítom rozhodující okolnosti v době zahájení řízení. Pokud se tyto okolnosti v průběhu řízení změní, a nestanoví-li zákon jinak, dokončí řízení ten správní orgán, který byl k němu původně příslušný (tzn. zásada trvání příslušnosti).¹⁸

Pro příslušnost správního orgánu platí, že musí splňovat všechna tři kritéria pro konkrétní správní řízení, tj. musí se v daném případě sejít příslušnost věcná, příslušnost

¹⁷ HRABÁK, J., NAHODIL, T. Nový správní řád a související s odkazy, výkladovými poznámkami a vybranou judikaturou, vydání 2, aktualiz. a dopl., Praha: ASPI, 2006, 452 s. ISBN 80-7357-180-3 str. 38

¹⁸ HRABÁK, J., NAHODIL, T. Nový správní řád a související s odkazy, výkladovými poznámkami a vybranou judikaturou, vydání 2, aktualiz. a dopl., Praha: ASPI, 2006, 452 s. ISBN 80-7357-180-3, str. 40

funkční a příslušnost místní. V případě, že se projednávaná věc nachází ve více správních obvodech, musí být rozhodnuto, který ze správních orgánů bude v dané věci rozhodovat. Nelze-li určit příslušnost správního orgánu podle výše stanovených předpokladů, určí ji věcně příslušný ústřední správní orgán.

Z projednání a rozhodování ve věci mohou být někteří členové správních orgánů vyloučeni kvůli pochybnosti o nepodjatosti či účasti člena správního orgánu na řízení v téže věci na jiném stupni. Pokud by byli vyloučeni všichni členové správního orgánu, přichází v úvahu pouze atrakce (vztažení působnosti na nadřízený správní orgán).

2.2 Účastníci řízení

Účastníci správního řízení jsou adresáti veřejnoprávního působení, vůči nimž je v konkrétním případě vykonávána veřejná práva podle správního řádu. Účastníci správního řízení jsou nejdůležitějšími subjekty ve správním řízení, neboť kvůli nim, jejich právům a jejich právním povinnostem se veřejná správa uskutečňuje. Může jím být jakákoliv fyzická osoba bez ohledu na věk, pohlaví, vzdělání, vyznání či majetkové poměry, může jím být ten, který se o to nijak nepřičinil, a může jím být dokonce nenarozené dítě, to znamená, že způsobilost být účastníkem správního řízení, má každý. Ovšem procesní způsobilosti účastníka správního řízení každý nemá a tudíž je řešena institutem zastupování.¹⁹

Účastníkem správního řízení podle správního řádu je:²⁰

- v řízení o žádosti je účastníkem žadatel a další dotčené osoby, na které se pro společenství práv nebo povinností s žadatelem musí vztahovat rozhodnutí správního orgánu,
- v řízení z moci úřední jsou účastníky dotčené osoby, jimž má rozhodnutí správního orgánu založit, změnit nebo zrušit právo nebo povinnost anebo prohlásit, že tyto osoby mají,
- dotčená osoba, pokud je přímo rozhodnutím správního orgánu dotčena na svých právech nebo povinnostech,

¹⁹ HEJDA, J., PŘIBYL, K. Správní právo. 1. vyd. České Budějovice: VŠ Evropských a regionálních studií. 2005. 101 s. ISBN-80-86708-08-X, str. 90

²⁰ HRABÁK, J., NAHODIL, T. Nový správní řád a související s odkazy, výkladovými poznámkami a vybranou judikaturou, vydání 2, aktualiz. a dopl., Praha: ASPI, 2006, 452 s. ISBN 80-7357-180-3, str. 103

- osoba, u které to stanoví zvláštní zákon (např. poškozený v přestupkovém řízení nebo občanské sdružení v územních či stavebním řízení pokud se samo přihlásí).

Účastníkem správního řízení není nikdy správní orgán, který správní řízení vede. Za účastníka správního orgánu je považován i ten, kdo tvrdí, že je účastníkem, dokud se neprokáže opak. Rozhodnout o tom, zda osoba účastníkem je, či není, přísluší správnímu orgánu, který v této věci vydává rozhodnutí deklaratorní povahy, jež se oznamují osobě, o jejímž účastenství v řízení se rozhodne.²¹

2.2.1 Procesní způsobilost

Aby se občan mohl stát účastníkem řízení musí být procesně způsobilý činit v řízení úkony samostatně v tom rozsahu, v jakém mu zákon přiznává způsobilost. Procesní způsobilost nemají osoby, které byly před soudem zbaveny způsobilosti k právním úkonům. Správní orgán jim může dát pouze příležitost, aby se v průběhu řízení k věci vyjádřili. V řízení, jehož účastníkem je nezletilé dítě, které je schopno formulovat své názory, může být dítě vyslechnuto či mu může být přiděn zákonný zástupce nebo popř. opatrovník (příslušník orgánu sociálně-právní ochrany dítěte).²²

2.2.2 Zastupování účastníka správního řízení

Aby mohl účastník činit v řízení úkony samostatně, musí mít plnou procesní způsobilost. Jinak musí mít zástupce, jímž je zákonný zástupce, opatrovník ustanovený správním orgánem nebo zmocněnec na základě plné moci, ta ovšem může být udělena jen v rozsahu, v jakém má procesní způsobilost sám zastoupený účastník.

Účastníci řízení i jejich zástupci (právní zástupci, obecní zmocněnci, opatrovníci či zákonní zástupci) mohou činit úkony jako je nahlížení do spisu, mohou navrhopvat své důkazní návrhy, vyjadřovat stanovisko, mají právo na to, aby byli vyslechnuti, pokud si to žádají, mohou si požízovat kopie ze spisu a při řízení mají povinnost se na výzvu správního orgánu prokázat občanským průkazem nebo jiným průkazem, ze kterého je jasná jeho totožnost. Právní zástupci musí pro případ zastupování mít ve spise založenou svoji plnou moc a prokázat se jí, pokud budou žádáni.

²¹ HRABÁK, J., NAHODIL, T. Nový správní řád a související s odkazy, výkladovými poznámkami a vybranou judikaturou, vydání 2, aktualiz. a dopl., Praha: ASPI, 2006, 452 s. ISBN 80-7357-180-3, str. 107

²² § 29 Správního řádu č. 500/2004 Sb.

Úkon směřující vůči správnímu orgánu se nazývá podání. Posuzuje se podle skutečného obsahu, bez ohledu na to, jak je označeno. Z podání musí být patrné, kdo jej činí, které věci se týká a co se navrhuje. Musí obsahovat označení orgánu, podpis a další náležitosti, které stanoví správní řád nebo jiný zákon. Pokud jde o způsob, je podání možno učinit písemně nebo ústně do protokolu nebo za podmínek stanovených správním řádem i v elektronické podobě nebo pomocí jiných technických prostředků.

3 Zahájení a průběh řízení

3.1 Zahájení řízení

Správní řízení může být zahájeno dvěma způsoby, buď je to zahájení řízení o žádosti nebo zahájení řízení z moci úřední.

3.1.1 Řízení o žádosti

Je zahájeno dnem, kdy podání podatele, tedy osoby stojící vně správního orgánu, ve formě žádosti nebo jiného návrhu, došlo věcně a místně příslušnému správnímu orgánu. Za převzetí podání je možno zejména pokládat učinění podání na místě k tomu u správního orgánu obvyklém, jímž rozhodně vždy bude podatelna či jiný útvar správního orgánu určený k tomu jeho organizačním řádem, nebo učinění podání přímo u konkrétní úřední osoby. Převzetím žádosti není však míněno odevzdání k přepravě držiteli poštovní licence. Pokud ze zákona nebo z povahy věci vyplývá, že žádost může podat jen více žadatelů společně, není třeba, aby podání byla učiněna současně. Pro zahájení řízení je rozhodné, kdy tak učinil poslední z nich. Správní orgán o zahájení řízení ostatní žadatele vyrozumí. Správní řád stanovuje povinné náležitosti každé žádosti. Jsou jimi, kdo podání činí, které věci se týká a co se navrhuje. Správní orgán je povinen pomoci žadateli, i bez jeho výslovné žádosti, odstranit nedostatky žádosti, a to buď přímo na místě (vhodné zejména u odstraňování jednodušších nedostatků), nebo v přiměřené lhůtě. Současně s určením přiměřené lhůty k odstranění nedostatků žádosti musí být žadatel správním orgánem poučen o následcích jejich neodstranění.

3.1.2 Řízení z moci úřední

Pro zahájení správního řízení z moci úřední je rozhodný nikoliv den učinění procesního úkonu vůči správnímu orgánu, nýbrž den, v němž naopak správní orgán učiní procesní úkon vůči účastníku správního řízení (resp. vůči prvnímu z nich), tj. oznámí zahájení správního řízení doručením písemného oznámení nebo ústním prohlášením. Pokud není účastník řízení znám, pak správní orgán tedy učiní procesní úkon vůči kterémukoliv jinému účastníku. Správní řád nevyklučuje, aby mohlo být oznámení o zahájení správního řízení doručované účastníkům spojeno s jiným úkonem v zahájeném řízení, např. s výzvou

správního orgánu k předložení listin. O zahájení řízení je správní orgán povinen uvědomit bez zbytečného odkladu všechny známé účastníky, a to známé mu jednak v době zahájení správního řízení, jednak v jakékoliv jeho pozdější fázi.

3.1.3 Překážky řízení

V právním režimu správního řádu je vyloučeno, aby byla jedna a táž věc projednávána z jednoho a téhož důvodu ve stejném čase více než jedním správním orgánem. Tato překážka resp. litispendence je důvodem zastavení řízení.

Přiznat totéž právo nebo uložit tutéž povinnost lze z téhož důvodu téže osobě pouze jednou. Jedno takové rozhodnutí správního orgánu zakládá překážku věci rozhodné – rei iudicatae. Výjimkou jsou pouze pořádkové pokuty, které lze udělit opakovaně. Účelem zde je zájem na řádném průběhu správního řízení. V opačném případě by si totiž mohl účastník, který na tom má zájem, nechat udělit jednu pořádkovou pokutu a tím další řízení zablokovat, neboť další pokuty by mu nehrozily a zablokování řízení by pro něho bylo výhodné.

3.2 Ústní jednání

Správní orgán nařídí ústní jednání ve věci vždy tehdy, pokud mu to ukládá zákon, jakož dále tehdy, je-li ústní jednání nezbytné ke splnění účelu správního řízení a uplatnění práv jeho účastníků. Poslední dvě podmínky musí být dány kumulativně. Bude-li se ve věci konat ústní jednání, je povinností správního orgánu uvědomit účastníky o jeho konání vždy nejméně s předstihem pěti dnů, ledaže se tito svého práva účasti na ústním jednání již předem vzdali.

Ústní jednání je většinou neveřejné. Odchyly stanoví buď zvláštní zákon nebo sám správní orgán. Ústní jednání může být poté konáno veřejně zcela nebo zčásti. Koná-li se ústní jednání veřejně z rozhodnutí správního orgánu, je povinností správního orgánu dbát ochrany utajovaných skutečností podle zákona o ochraně utajovaných informací a ochrany práv účastníků. Z důvodu zachování mravnosti mohou být z účasti na ústním jednáním vyloučeny osoby mladší 18 let. Rozhodnutí o tom učiní správní orgán usnesením, které se poznamenává do spisu.

Veřejné ústní jednání může navrhnout žadatel a dotčené osoby. Správní orgán v takovémto případě vyhoví, ledaže by konáním veřejného ústního jednání mohla být

způsobena újma ostatním účastníkům. V tomto případě se rozhodnutí správního orgánu stává usnesením, které se nedoručuje, nýbrž se pouze poznamenává do spisu.

3.3 Podklady pro vydání rozhodnutí

Správní orgán může ve věci rozhodnout teprve tehdy, seznámí-li se na základě podkladů opatřených a předložených mu v dané věci účastníky správního řízení, resp. opatřených z moci úřední i bez návrhu přímo jím samotným s jejím skutkovým stavem.

Podklady pro vydání rozhodnutí správního orgánu mohou být zejména návrhy účastníků řízení, důkazní prostředky uvedené v § 53 až § 56 správního řádu, skutečnosti známé správnímu orgánu z úřední činnosti, podklady od jiných správních orgánů nebo orgánů veřejné moci, nejčastěji policejních orgánů, soudů a notářů, jakož i skutečnosti obecně známé.

Nejčastěji si je opatřuje sám správní orgán, výjimečně i účastníci řízení, kteří jsou povinni poskytovat správnímu orgánu při opatřování podkladů, jež jsou nezbytné pro vydání jeho rozhodnutí v dané věci, potřebnou součinnost. Při hodnocení podkladů je správní orgán povinen pečlivě přihlížet ke všemu, co v řízení v dané věci vyšlo najevo, včetně všeho, co uvedli účastníci.

3.3.1 Dokazování

Pokud se týká provedení důkazu, který má potvrdit nebo vyloučit rozhodný stav věci, zde ponechává správní řád volbu, kterým důkazním prostředkem bude důkaz proveden, na správním orgánu. Jediným nepřekročitelným omezením toliko zůstává, že zvolený důkazní prostředek musí být ke zjištění stavu věci vhodný a nebude získán ani proveden v rozporu se zákony a ostatními právními předpisy.

Správní orgán je povinen včas vyrozumět účastníky řízení o provádění důkazů mimo ústní jednání, a to vždy, nehrozí-li nebezpečí z prodlení, tedy nejedná-li se o důkaz neopakovatelný nebo neodkladný. Neopakovatelným důkazem je ten, který nebude možno ve správním řízení provést z těch či oněch důvodů. Neodkladným úkonem je pak úkon, který, nebude-li bez zbytečného odkladu, tj. pokud možno co nejdříve, proveden, bude sice moci být proveden v řízení též později, avšak s rizikem, že tím bude jeho výpovědní síla výrazně narušena a důkaz sám se nejspíš stane nepoužitelným.

Pokud správní orgán postupuje v dokazování podle § 3 Správního řádu a v průběhu dokazování zjistí skutečnost bránící vyhovět žadatelově žádosti, další dokazování již neprovádí a žádost zamítne.

Účastníci jsou povinni označit důkazy na podporu svých tvrzení, to znamená, že ten kdo tvrdí anebo je nucen tvrdit nějakou skutečnost, je též vázán povinnostmi tuto svoji tvrzenou skutečnost dostatečně věrohodně a bez důvodných pochybností prokázat. Neuvedou-li účastníci na podporu svých tvrzení příslušné důkazy, opatří si je v řízení z moci úřední sám správní orgán. Jde zejména o listiny, ohledání věci včetně ohledání na místě, svědecká výpověď, znalecký posudek a jiné.

3.3.1.1 Důkaz listinou²³

Tento důkaz je vedle důkazu svědeckou výpovědí podle § 55 zpravidla vůbec nejčastějším důkazním prostředkem, který je v dokazování ve správním řízení využíván. Důkaz listinou se ve správním řízení provádí odlišně podle toho, zda má být proveden v přítomnosti účastníků, zúčastněných osob nebo veřejnosti, anebo nikoliv. V prvním případě správní orgán listinu přečte nebo sdělí její obsah, ve druhém případě důkaz listinou vyhodnotí a učiní o tom záznam do spisu, který vede ve věci, v níž byl důkaz listinou proveden.

Každá osoba, která má v držení listinu, jejíž předložení je podle správního orgánu nezbytné k provedení důkazu, je stíhána tzv. ediční povinností, tj. povinností předložit ji na výzvu správního orgánu. Dotyčná osoba je o výzvě k předložení listiny vyrozuměna usnesením správního orgánu, které je doručováno výhradně jí.

3.3.1.2 Důkaz ohledáním

Ediční povinnost je rovněž rozšířena na vlastníka, uživatele anebo faktického držitele věci, jejíhož předložení nebo ohledání na místě se správní orgán z důvodu provedení důkazu touto věcí domáhá. Výzva ke formě usnesení k vydání takové věci je správním orgánem doručována pouze vlastníku, uživateli anebo faktickému držiteli předmětné věci. Osoba stíhaná ediční povinností je povinna výzvě správního orgánu vyhovět, ledaže by jí bylo předložením věci nebo jejím ohledáním na místě upřeno totéž právo, jehož může využít ve správním řízení svědek.

²³ HRABÁK, J., NAHODIL, T. Nový správní řád a související s odkazy, výkladovými poznámkami a vybranou judikaturou, vydání 2, aktualiz. a dopl., Praha: ASPI, 2006, 452 s. ISBN 80-7357-180-3, str. 167

O ohledání na místě správní orgán vyrozumí správní orgán i toho, kdo je oprávněn s předmětem ohledání nakládat, nejedná-li se o osobu, které se usnesení oznamuje.

3.3.1.3 Důkaz svědeckou výpovědí

Každá osoba, která nemá ve správním řízení vedeném správním orgánem v konkrétní věci postavení účastníka řízení, je povinna se k němu na jeho výzvu dostavit a vypovídat před ním jako svědek. Svědek je povinen vypovídat pravdivě a nic nezamlčovat. Nedostavil-li se svědek na výzvu správního orgánu k podání svědecké výpovědi, může být předveden, resp. mu může být uložena pořádková pokuta. Správní řád zakazuje provádět výslech svědka k utajovaným skutečnostem, které je svědek povinen zachovávat v tajnosti dle zvláštního právního předpisu. To neplatí, pokud byl svědek povinnosti zproštěn orgánem, jemuž takové oprávnění stanoví zvláštní zákon.

3.3.1.4 Důkaz znaleckým posudkem

Má-li správní orgán učinit ve věci rozhodnutí, které závisí na posouzení odborných znalostí, avšak výhradně jen takových odborných znalostí, které nemají úřední osoby, za současného splnění podmínky, že správní orgán nemůže odborné posouzení relevantních skutečností opatřit od jiného správního orgánu, rozhodne správní orgán rozhodnutím ve formě usnesení o ustanovení znalce. Usnesení o ustanovení znalce doručuje správní orgán pouze znalci. Účastník je správním orgánem o ustanovením znalce vyrozuměn vždy, neboť je jeho právem namítat případně u správního orgánu vyloučení ustanoveného znalce z důvodů uvedených v § 14 odst. 1 až 4 správního řádu. Pokud by účastník nebyl správním orgánem vyrozuměn, byl by jím na svých právech nepřipustně zkrácen.

3.3.2 Předběžná otázka

Předběžná otázka je otázka, jejíž znalost je nezbytná pro rozhodnutí správního orgánu. Předběžná otázka staví najisto práva a povinnosti osob či jiné skutečnosti, na posouzení jejichž právního statusu závisí rozhodnutí správního orgánu. Pravomocným, a není-li ho, pak alespoň předběžně vykonatelným, rozhodnutím příslušného správního orgánu nebo jiného orgánu veřejné moci o předběžné otázce je správní orgán k jejímu rozhodnutí jinak nepřislušný vázán.

Pokud je správní orgán k rozhodnutí o předběžné otázce příslušný, avšak nemůže být předmětem společného řízení s věcí, vůči níž je tato otázka předběžnou, provede tedy sám nejprve i bez návrhu, je-li přípustné zahájit řízení o předběžné otázce z mocí úřední, řízení o předběžné otázce.

3.4 Zajištění účelu a průběhu řízení

Účelem správního řízení je vydání rozhodnutí, jímž se v určité věci zakládají, mění či ruší právo anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo jímž se v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má, anebo nemá. K dosažení tohoto účelu je nezbytně třeba, aby správní řízení nebylo stíženo vadami, a pokud přece jen ano, aby byly případné vady odstraněny nejlépe již v průběhu řízení.

Správní orgán je povinen užít zajišťovacích prostředků tehdy, pokud to vyžaduje zajištění průběhu a účelu správního řízení. Správním orgánem musí být za všech okolností dodrženy vždy obě tyto podmínky, tj. na jedné straně nutnost aplikace toho kterého ze zajišťovacích prostředků, tak i na druhé straně z povahy věci jen nezbytně nutný rozsah jejich případné aplikace.

Mezi zajišťovací prostředky patří předvolání, předvedení, předběžné opatření, pořádková pokuta, vykázaní nebo peněžitá či nepeněžitá záruka za splnění povinnosti.

3.5 Přerušování řízení a zastavení řízení

V případě přerušování a zastavení řízení správní řád podrobně stanovil 8 případů, kdy lze řízení přerušit a 8 případů, kdy jej lze zastavit. Nově jsou upraveny případy zastavení řízení z důvodu úmrtí účastníka.

3.5.1 Přerušování řízení

V zájmu ochrany práv účastníků řízení před nežádoucími průtahy omezil zákonodárce délku řízení stanovenými lhůtami, které lze prodlužovat pouze zákonem předepsaným způsobem. Aby se řízení zbytečně neformalizovalo neustálým prodlužováním lhůt v některých stanovených případech, umožnil zákonodárce v těchto případech řízení přerušit, čímž se zastaví běh příslušných správních lhůt. Po dobu, na kterou je správní řízení přerušeno,

nejenže neběží lhůty podle tohoto zákona, nýbrž správní úřad nemůže činit v řízení žádné procesní úkony.

O přerušení řízení vydá správní orgán usnesení, proti kterému se můžeme odvolat, ale odvolání nemá odkladný účinek. Pominou-li důvody pro přerušení řízení, v řízení se bezodkladně pokračuje.

Zákon umožňuje dva druhy přerušení řízení, a to buď z úřední povinnosti nebo na návrhy účastníků řízení.

3.5.1.1. Přerušení řízení z úřední povinnosti²⁴

Správní orgán musí řízení usnesením přerušit

- současně s výzvou k odstranění nedostatků žádosti, které brání bezvadnému průběhu správního řízení podle § 45 odst. 2,
- současně s výzvou k zaplacení správního poplatku, který je spojen s určitým úkonem v řízení, a s určením lhůty k jeho zaplacení, po zaplacení se pokračuje v přerušném řízení,
- probíhá-li současně řízení o předběžné otázce nebo správní orgán dal k takovému řízení podnět podle § 57 odst. 1 písm. a), či učinil výzvu podle § 57 odst. 1 písm. b), anebo učinil úkon podle § 57 odst. 4, za úkon správního orgánu se považuje i předání písemnosti k doručení podle § 19 a vyvěšení písemnosti na úřední desce,
- do doby ustanovení opatrovníka procesně nezpůsobilému účastníkovi,
- z dalších důvodů stanovených zákonem.

3.5.1.2. Přerušení řízení na návrh účastníků

Správní orgán přeruší řízení na žádost účastníka řízení, která je doplněna o souhlas všech ostatních účastníků, a to však jen za podmínky, nebude-li to v rozporu s veřejným zájmem a výhradně jen z závažných důvodů.

²⁴ HRABÁK, J., NAHODIL, T. Nový správní řád a související s odkazy, výkladovými poznámkami a vybranou judikaturou, vydání 2, aktualiz. a dopl., Praha: ASPI, 2006, 452 s. ISBN 80-7357-180-3, str. 192- 193

3.5.2 Zastavení řízení

Zastavení řízení zahájeného na základě žádosti je ukončeno tehdy, jestliže

- žadatel vezme svoji žádost zpět. V případě, že je žadatelů více, musí se zpětvzetím souhlasit všichni žadatelé,
- žádost u správního orgánu byla podána zjevně právně nepřipustná, tzn. že žádost nemá žádný přípustný právní důvod,
- žádost obsahuje vady a žadatel je ve stanovené lhůtě neodstranil a ty brání pokračování v řízení,
- nebyl zaplacen správní poplatek ve stanovené lhůtě,
- byla zjištěna překážka v řízení podle § 48 odst. 1,
- žadatel zemřel či zanikl (u právnických osob), pokud v řízení nepokračují právní nástupci nebo pokud není více žadatelů, anebo zanikla-li věc nebo právo, kterého se řízení týká.²⁵ Řízení v tomto případě je zastaveno dnem, kdy se správní orgán o nastalé skutečnosti dozvěděl,
- se žádost stala bezpředmětnou,
- existují další důvody, které stanoví zákon.

Řízení z moci úřední zastaví usnesením správní orgán tehdy, jestliže zjistí, že je již u některého správního orgánu vedeno řízení v téže věci, nebo jestliže, v řízení nemohou pokračovat právní nástupci či odpadl důvod, právo, jehož se řízení týká. Toto usnesení se zaznamenává pouze do spisu.

3.6 Rozhodnutí (správní akt)

Správní akt je jednostranný právní úkon, kterým správní orgán řeší právní poměry jmenovitě určených osob, a to vždy v konkrétních případech a který vyjadřuje práva a povinnosti, které jsou obsahem vztahů správního práva. Rozhodnutím správní orgán v určité věci zakládá, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo v určité

²⁵ HRABÁK, J., NAHODIL, T. Nový správní řád a související s odkazy, výkladovými poznámkami a vybranou judikaturou, vydání 2, aktualiz. a dopl., Praha: ASPI, 2006, 452 s. ISBN 80-7357-180-3, str. 197-198

věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá, nebo zákonem stanovených případech rozhoduje o procesní otázkách.

Nejdůležitější částí vydání správního aktu, je jeho tvorba. Tato fáze tvorby rozhodnutí, jakožto myšlenkový proces správního orgánu a následné vynesení rozhodnutí, při němž dochází k jeho oznámení účastníkům řízení, představuje bezpochyby nejdůležitější a účastníky řízení nejsledovanější úsek správního řízení.

Rozhodnutí je nejčastěji vyhotovováno *písemnou formou*. V některých případech, u nichž to správní řád stanoví, se rozhodnutí písemné nevyhovuje, pouze se vyhlásí a zapíše do spisu vedeného ve věci jako záznam o náležitostech dle § 67 odst. 2. Na žádost účastníka řízení může být na toto rozhodnutí učiněno písemné potvrzení, jež se skládá z výrokové části a dále náležitostí uvedených v § 69.

Pokud v písemném vyhotovení rozhodnutí objevíme nějakou nesprávnost, správní orgán tuto chybu na požádání odstraní. Další možností odstranění nesprávnosti je odstranění nesprávnosti z moci úřední, a to usnesením, který vydá správní orgán vydávající rozhodnutí, v němž k této nesprávnosti došlo.

Správní orgán je povinen vydat písemné vyhotovení rozhodnutí bez zbytečného odkladu k doručení, ústním vyhlášením, pokud má účinky oznámení, vyvěšením veřejné vyhlášky, je-li doručováno touto formou, poznamenáním usnesení do spisu. Pokud rozhodnutí nelze vydat bezodkladně, je správní orgán povinen vydat toto rozhodnutí ve lhůtě 30 dnů od zahájení řízení, k nimž se připočítává doba:

- až 30 dnů, jestliže je zapotřební nařídit ústní jednání nebo místní šetření, je-li třeba někoho předvolat, někoho nechat předvést nebo doručovat veřejnou vyhláškou osobám, jimž se prokazatelně nedaří doručovat, nebo jde-li o zvláště složitý případ,
- nutná k provedení dožádání ke zpracování znaleckého posudku nebo k doručení písemnosti do ciziny.²⁶

²⁶ MASAŘÍK, Jiří, KRICNER, Václav. Správní právo, obecná část. 4. aktualizované vydání. Praha: ARMEX PUBLISHING, 2005. 160s. ISBN 80-86795-16-0, str. 117

3.6.1 Druhy rozhodnutí

Správní akty členíme dle následujících hledisek:

- A. podle obsahu, tj. v závislosti na obsahu regulovaných vztahů
- *materiální* – upravují hmotněprávní postavení adresátů
 - *procesní* – upravují postavení adresátů ve správním řízení
- B. podle povahy právních účinků – mají největší význam
- *konstitutivní* – zakládají, mění nebo ruší vztahy správního práva
 - *deklaratorní* – autoritativně zjišťují a potvrzují již existující vztahy správního práva
- C. podle okruhu osob, které akt zavazuje
- *ad personam (in personam)* – správní akty zavazují pouze jmenovitě uvedené osoby, díky jejich vztahu k určité věci
 - *ad rem (in rem)* – správní akty zavazují i jejich právní nástupce, na něž práva a povinnosti z těchto aktů přecházejí
- D. konstitutivní správní akty
- *podle trvání účinku aktu*
 - akty neomezené, co do trvání účinku
 - akty omezené, co do trvání účinku
 - *podle přínosu jejich obsahu* správního aktu pro adresáta
 - akty k jeho dobru – adresáta k něčemu opravňují, zvýhodňují jeho právní pozici
 - akty k jeho tíži – adresátovi ukládají nějakou povinnost či povinnosti. Jeho právní pozice zatíží, znevýhodní.

Velmi často ovšem jsou oba póly obsaženy v jediném aktu. Jelikož správní orgán ve správním aktu zakládá většinou oprávnění, které zároveň stanoví nebo z něho vyplývají povinnosti.

- podle toho, zda se v důsledku vydání aktu právní pozice adresátů mění či nikoli
 - akty pozitivní - pozice adresáta se aktem mění
 - akty negativní – pozice adresáta se aktem nemění

- podle toho, zda se při vydání správního aktu uplatňuje správní uvážení
 - akty vydané bez uplatnění správního uvážení
 - akty vydané s uplatněním správního uvážení

Toto členění je významné zejména pro přezkoumávání zákonnosti správních aktů soudy.

3.6.2 Náležitosti rozhodnutí

Náležitosti, které musí správní akt splňovat, je možno rozdělit do čtyř skupin:

3.6.2.1 Kompetenční

Kompetenční náležitosti znamenají, že správní akt musí být vydán věcně a místně příslušným orgánem a v mezích jeho pravomocí a nesmí dojít přitom ke zneužití této pravomoci.

3.6.2.2 Obsahové

Obsahové náležitosti správního aktu jsou stanoveny zákonem, popř. vyplývají i z obecných zásad správního práva.

Jelikož správní akt představuje zejména rozhodnutí o určité otázce, které spočívá v přiznání oprávnění, ve stanovně povinnosti nebo v autoritativním zjištění a potvrzení právního vztahu. Rozhodnutí může být jednoduché nebo složené, jestliže bylo řešeno více souvisejících otázek. Zvláštním případech jsou správní akty s tzv. „vedlejším ustanovením“, mezi něž patří příkazy, časové doložky, podmínky a výhrady.

Obsah každého správního aktu musí být určitý a musí být z něj zřejmé přesné určení správního orgánu nebo orgánu, který akt vydal a adresátů, kterým je správní akt určen, určitým a jednoznačným způsobem musí být vyjádřena vůle původce aktu, zejména zamýšlené právní účinky.

Správní akt musí dále vypovídat o důvodech, které k přijetí rozhodnutí vedly.

3.6.2.3 Vnější formy

Správní akt je zásadně vyhotovován ve formě písemné a s jasným označením „rozhodnutí“. Každý účastník správního řízení má právo na to, aby jedno vyhotovení správního aktu obdržel i s přílohami, pokud jsou nedílnou součástí správního aktu.

Nejdůležitější částí rozhodnutí je *výroková část*, ve které je uvedeno řešení otázky, která byla předmětem řízení a právní ustanovení, podle kterého bylo rozhodováno, a označení účastníků tak, aby byla možná jejich identifikace. Je zde také uvedena lhůta ke splnění ukládané povinnosti, a výrok o vyloučení odkladného účinku odvolání. Může zde být pouze jeden výrok nebo více výroků podle povahy rozhodnutí.

Další část, kterou rozhodnutí musí obsahovat, je *odůvodnění*, tzn. že zde se uvedou důvody, výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se právní orgán řídil při jejich hodnocení a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí. Odůvodnění není potřeba, jestliže správní orgán prvního stupně všem účastníkům v plném rozsahu vyhoví.

Mezi další náležitosti rozhodnutí patří poučení, ve kterém je uvedeno, zda je možné proti rozhodnutí podat odvolání a v jaké lhůtě je možné to učinit, od kterého dne se začíná tato lhůta počítat, který správní orgán bude o odvolání rozhodovat a jakému orgánu se odvolání podává. Je možné také, že poučení nemá odkladný účinek, a to musí být v rozhodnutí jasně napsáno.

Dalšími náležitostmi rozhodnutí jsou tzv. formální náležitosti, mezi které patří označení „rozhodnutí“. Písemné rozhodnutí musí obsahovat i další náležitosti, a to označení

správního orgánu, které toto rozhodnutí vydal, jednacím číslo, datum vydání, otisk úředního razítka, jméno, příjmení, funkci nebo služební číslo a podpis oprávněné úřední osoby.

3.6.2.4 Procedurální

Pokud je správní akt vydáván ve správním řízení, stanoví normy správního práva požadavky na postup správního orgánu při vydávání aktu.

3.6.3 Vady správních aktů

Za vadu správního aktu považujeme, že správní akt nemá všechny nezbytné náležitosti, tudíž je vadný. Typickými vadami správních aktů spočívají v nedostatku kompetence anebo v obsahu aktu či vadě postupu při vydávání správního aktu. Dalším možným způsobem jsou nepřesnosti při vyhotovování písemného správního aktu.

3.6.4 Vlastnosti správních aktů

A. Platnost

Správní akt je platný, jakmile správní orgán učiní projev vůle, který je jeho obsahem, navenek vůči adresátům.²⁷ O platnosti nelze hovořit v případě, kdy projev dobré vůbec trpí takovými vadami, že jde o nicotnost, tedy o případ, kdy správní akt vlastně vůbec nevznikl.

Od okamžiku platnosti správního aktu je správní orgán svým správním aktem vázán.

B. Právní moc

Rozhodnutí nabývá právní moci, pokud bylo oznámeno, a nelze-li již proti němu podat řádný opravný prostředek. Pravomocné rozhodnutí je závazné pro účastníky daného správního řízení v případech a rozsahu stanoveném zvláštním zákonem.

C. Změna a zrušení pravomocného správního aktu

²⁷ HENDRYCH, D. aj. Správní právo -obecná část, 6. vyd. Praha: C. H. Beck. 2006. ISBN 80-7179-442-2 , str. 218

Změnit pravomocný správní akt může pouze z důvodu nezákonnosti ve správním řízení nadřízený správní orgán, popř. i správní orgán, který jej vydal. Ke zrušení pravomocného aktu dochází ke zákona v případě nového rozhodnutí ve věci v rámci obnovy správního řízení nebo nového rozhodnutí vydaného po prominutí zmeškání odvolání.

D. Nové rozhodnutí v pravomocně skončené věci

E. Účinnost

Účinný je ten správní akt, který již způsobuje zamýšlené právní důsledky. Předpokladem účinnosti je právní moc. Účinnost může nastat po právní moci nebo spolu s právní mocí, nestanoví-li zákon jinak.

F. Zpětné přiznání práva

Výjimečně, umožňuje-li to výslovně zákon, může být určité oprávnění přiznáno též zpětně.

G. Vynutitelnost

Vynutitelnost znamená, že splnění uložené povinnosti lze vymáhat úřední cestou – formou správní exekuce nebo soudní exekuce. Přichází v úvahu tehdy, jestliže osoba, které byla uložena povinnost, tuto povinnost nesplnila v dostatečné lhůtě.

H. Vykonatelnost

Vykonatelnost znamená účinnost v širokém smyslu slova a vynutitelnost vykonatelnosti v úzkém smyslu slova.²⁸

²⁸ HENDRYCH, D. aj. Správní právo -obecná část, 6. vyd. Praha: C. H. Beck. 2006. ISBN 80-7179-442-2, str. 227

4 Opravné prostředky

Opravné prostředky, jsou prostředky, jež využívá účastník správního řízení, jemuž se zdá, že došlo k porušení jeho práv a povinností při vydání rozhodnutí (např. chyby, omyly, chybná právní kvalifikace, atd.) Opravné prostředky ve správním řízení se podle toho, jestli je již rozhodnutí správního orgánu pravomocné (mimořádné opravné prostředky) nebo jestli ještě nenabylo právní moci (řádne opravné prostředky). Kromě opravných prostředků, které se dají uplatnit přímo ve správním řízení, se mohou účastníci správního řízení domáhat svých práv a povinností u správních soudů, tzn. ve správních soudnictví. Zde se jedná o využití soudní ochrany u příslušného správního soudu. Procesněprávním předpisem, který upravuje pravomoci a příslušnost správních soudů a jejich postup, postavení účastníků a dalších osob ve správním soudnictví, je soudní řád správní.

4.1 Řádné opravné prostředky

Řádné opravné prostředky si podávají účastníci řízení proti nepravomocným správním rozhodnutím a účastník má právní nárok, aby příslušný správní orgán tímto prostředkem zabýval a rozhodl o něm. Podání opravného prostředku účastníkem je jeho právo, nikoliv povinnost, a proto se může opravného prostředku vzdát.²⁹ Mezi řádné opravné prostředky patří odvolání a rozklad.

4.1.1 Odvolání

Účastník řízení se může proti rozhodnutí správního orgánu odvolat, toto právo již nepřísluší ovšem účastníku řízení, který se tohoto práva výslovně ústně či písemně do protokolu vzdal. Odvoláním lze napadnout výrokovou část rozhodnutí, ale nelze napadnout rozhodnutí pouze kvůli odůvodnění. Správní řád nestanoví pro odvolání po obsahové stránce žádné zvláštní formální náležitosti. Musí obsahovat údaj o tom, proti kterému rozhodnutí správního orgánu naše odvolání směřuje, v jakém rozsahu ho napadáme a v čem spatřujeme rozpor s právními předpisy, atd..

²⁹ MASÁŘÍK, Jiří, KRICNER, Václav. Správní právo, obecná část. 4. aktualizované vydání. Praha: ARMEX PUBLISHING, 2005. 160s. ISBN 80-86795-16-0, str. 120

Odvolání se podává v příslušném počtu vyhotoveních, nebo-li stejnopisů (podle počtu účastníků) u prvoinstančního správního orgánu, ovšem adresované druhoinstančnímu správnímu orgánu. Odvolací lhůta činí 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. V případě, že bylo odvolání podáno dříve, než bylo oznámeno rozhodnutí, platí, že bylo podáno v první den odvolací lhůty. Včas podané odvolání má odkladný účinek, tzn. že odvoláním napadené rozhodnutí nenabývá právní moci, vykonatelnosti ani jiných právních účinků dotčené tímto rozhodnutím.

Jestliže odvolací správní orgán dojde k závěru, že napadené rozhodnutí je v rozporu s právními předpisy nebo že je nesprávné, má tři možnosti, jak rozhodnout. A to buď *napadené rozhodnutí nebo jeho část zruší a řízení zastaví*, nebo *napadené rozhodnutí nebo jeho část zruší a věc vrátí k novému projednání správnímu orgánu, který rozhodnutí vydal* nebo *napadené rozhodnutí nebo jeho část změní*. Neshledá-li odvolací správní orgán důvod, odvolání zamítne a napadené rozhodnutí potvrdí. Proti rozhodnutí odvolacího správního orgánu nelze se dále odvolat.

4.1.2 Rozklad

Rozklad je zvláštním typem řádného opravného prostředku proti rozhodnutí ústředního správního úřadu rozhodujícím v prvním stupni, kdy tento rozhoduje jako nalézací správní úřad. Při podání rozkladu platí stejné podmínky jako pro podání odvolání, kdy i jej je nutno podat u ústředního správního úřadu, který napadené rozhodnutí vydal, a to do 15 dnů od jeho oznámení. Vzhledem k tomu, že ústřední správní orgán nemá nadřízenou složku, rozhoduje o rozkladu ministr, nebo vedoucí jiného ústředního správního orgánu, na návrh rozkladové komise (§ 152 odst. 3). Stanovisko rozkladové komise má pro vedoucího ústředního správního úřadu doporučující charakter.

Pravomocné rozhodnutí o rozkladu již není přezkoumatelné v řízení mimo odvolání, neboť neexistuje nadřízený správní úřad, který by rozhodl.³⁰

4.1.3 Ostatní řádné opravné prostředky (námitky, odpor)³¹

Mezi další procesní opravné prostředky patří námitka a odpor. Pro tyto opravné prostředky je pak typická druhová odlišnost od odvolání, a to v některém procesním aspektu.

³⁰ ONDRUŠ, Radek, Kapitoly ze správního práva XXVIII. Řádné opravné prostředky, 1.6.2004, ASPI, ID LIT20511CZ

³¹ ONDRUŠ, Radek, Kapitoly ze správního práva XXVIII. Řádné opravné prostředky, 1.6.2004, ASPI, ID LIT20511CZ

Námitka – nejčastěji se podává proti rozhodnutí a opatřením v exekučním řízení nebo v řízení ve věcech daní a poplatků, pro které je typické, že nemají nikdy odkladný účinek. Pokud zákon nestanoví jinak, rozhoduje o nich správní orgán, jež vydal napadený akt a pro jejich podání zákon obecně nestanoví žádný termín.

Odpor – podává se do rozhodnutí o přestupku vydanému v příkazním (zkráceném) řízení, kdy k tomuto oprávněnému prostředku se rozhodnutí bez dalšího šetření zruší a věc se nově projedná v řádném, nikoliv ve zkráceném řízení.

4.2 Mimořádné opravné prostředky

Mimořádné opravné prostředky se podávají již proti pravomocným rozhodnutím ve správním řízení a jsou jimi instituty právní jistoty účastníků správního řízení v mimořádných případech a jsou rovněž procesně mnohem složitější a podmínky jejich uplatnění jsou ztíženy. Lze je uplatnit do tří let od nabytí právní moci rozhodnutí ve správním řízení, není-li stanoveno zákonem jinak.

4.2.1 Obnova řízení

Obnovu řízení, jako mimořádného opravného prostředku, využijeme tehdy, jestliže po nabytí právní moci rozhodnutí vydaného správním orgánem, se objeví nové skutečnosti, které mohou mít vliv na toto rozhodnutí. Tyto podmínky a skutečnosti jsou taxativně vymezené ve správním řádu. Při obnově řízení nejdříve musí správní orgán zjistit oprávněnost podnětu a posoudit nevratnost změn. Pokud by byla ve výše uvedeném správním řízení potvrzena opodstatněnost obnovy správního řízení, znovu by správní orgán projednal a vydal rozhodnutí ve správním řízení.

Správní úřad může nařídit obnovu řízení do tří let od právní moci předmětného rozhodnutí s výjimkou případů, kdy bylo rozhodnutí dosaženo trestným činem. V tomto případě lze obnovu řízení nařídit bez omezení.

4.2.2 Přezkoumání rozhodnutí mimo odvolací řízení

Dalším z mimořádných opravných prostředků je přezkoumání správního rozhodnutí mimo odvolací řízení, které vede druhoinstanční správní orgán v případě, kdy prvoinstanční správní orgán porušil prokazatelně ustanovení zákonů, podle kterých probíhalo správní řízení. V řízení mimo odvolání správní úřad zruší nezákonné rozhodnutí, a to do tří let od právní moci rozhodnutí.

Přezkoumání rozhodnutí mimo odvolací řízení se nezahajuje na návrh účastníků řízení, ale pouze a jenom z úřední povinnosti, a to procesním úkonem, kdy správní úřad je povinen tento úkon učinit bezodkladně poté, kdy s dozví poznatky odůvodňující zahájení řízení.

Dojde-li přezkoumávající správní úřad k závěru, že podnět ke zrušení rozhodnutí v řízení mimo odvolání není důvodný, podnět neformálním přípisem odloží, aniž by o tomto vydal správní rozhodnutí. Zjistí-li ovšem, že podnět byl důvodný a ve správním rozhodnutí exekucí takové vady, které způsobují nezákonnost, je povinen takové rozhodnutí zrušit či změnit, tedy v daném řízení rozhodnout správním rozhodnutím.

4.2.3 Přezkoumání správních rozhodnutí soudem

Mezi další opravné prostředky ve správním řízení patří i *žaloby ve správním soudnictví a stížnosti k Ústavnímu soudu*.

5 Správní soudnictví

Správní soudnictví je základem každého demokratického státu. V české republice se s ním setkáváme od roku 1991, ale jelikož tento systém nezaručoval plnou ochranu práv ve všech případech, byla 1.1.2003 novelou občanského soudního řádu do tohoto procesního kodexu zařazena část pátá, upravující správní soudnictví ve třech hlavách, z nichž první upravuje obecná ustanovení o správním soudnictví, druhá pak rozhodování o žalobách proti rozhodnutím správních orgánů a posléze hlava třetí se zabývá rozhodováním o opravných prostředcích proti rozhodnutí správních orgánů.³² Podle páté části občanského soudního řádu se podávají žaloby proti těm správním rozhodnutím, která zasahují do soukromých práv (např. rozhodování katastrálních úřadů o vkladech práva do katastru nemovitostí).

Ve správním soudnictvím poskytují soudy ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob, a to ve věcech soukromých práv i veřejných práv. Slouží jako ochrana v případech, kdy bylo vydáno správní rozhodnutí, které dle našeho názoru porušuje naše práva. Správní soudnictví se zabývá žalobami proti rozhodnutím vydaným správním orgánem.

V České republice se obecné správní soudnictví řídí soudním řádem správním (zákon č. 150/2002 Sb.). Podle tohoto procesního předpisu se řídí spory v těch správních věcech, kde je rozhodováno o veřejných právech (prakticky vše co není projednáváno podle páté části občanského soudního řádu - těchto věcí je také nepoměrně více). V prvním stupni rozhoduje o žalobách příslušný krajský soud, ve druhém stupni rozhoduje pak Nejvyšší správní soud. Místně příslušným soudem je soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který vydal v posledním stupni napadené rozhodnutí nebo který zasáhl do práv toho, kdo se žaloby domáhá.

Hlavní zásadou soudní ochrany je, že se jí lze domáhat ve správním soudnictví na návrh a až tehdy, když jsou vyčerpány řádné opravné prostředky. Soudním žalobám podléhají všechny věci, až na výjimky, které stanoví soudní řád správní či zvláštní zákony.

³² Systém ASPI – stav k 30.6.2008 do částky 75/2008 Sb. a 17/2008 Sb.m.s., Obsah a text Soudy a soudní právo. Správní soudnictvím – přítomnost – poslední stav textu

Hlavní možností, jak se bránit proti vydanému správnímu rozhodnutí, které považujeme za nesprávné, je *žaloba proti rozhodnutí orgánu veřejné správy*, jejíž účelem je zrušení správního rozhodnutí, které porušilo právo žalobce. Jestliže toto soud zjistí, napadené rozhodnutí zruší a vrátí zpět k dalšímu řízení správnímu orgánu, kde řízení probíhalo a navíc správnímu orgánu uloží v rozhodnutí povinnost, jak má v dalším řízení postupovat, aby k dalšímu porušení práv nedošlo.

Dalším případem, který správní soudnictví řeší, jsou *žaloby na nečinnost správního orgánu*. Takovou žalobu může podat účastník řízení tehdy, jestliže nebyla dodržena doba, po kterou musí správní orgán rozhodnout, většinou je to 30 dnů, pokud zákon nestanoví jinak či lhůtu neprodlouží. Jestliže tato lhůta není dodržena, jde o nečinnost správního orgánu. Žalobce se v této věci domáhá u správního soudu vydání správního aktu v soudem uložené lhůtě.

Dalším typem žaloby je *žaloba proti nezákonnému zásahu správního orgánu*. Jedná se například o nezákonný vstup do objektu, nezákonná prohlídka či zákroky, atd. Zde se jedná o žalobu, která není přímo spojena s vydáním správního aktu, ale spočívá v porušení práv žalobce a žalobce se tudíž domáhá ochrany proti tomuto nezákonnému zásahu. Žaloba musí směřovat proti účinkům nezákonného zásahu, aby byla soudní ochrana účinná, tedy, aby byly vráceny zabavené věci, atd.

Poslední možností, jak se bránit proti rozhodnutí správního orgánu, jsou tzv. *kompetenční žaloby*, tedy žaloby, které směřují proti tzv. kompetenčnímu konfliktu. Jedná o případ, kdy správní orgán prohlásí, že není místně příslušný a předá případ k řešení jinému správnímu orgánu, který ovšem také prohlásí, že není místně příslušný. Může to být i naopak, že prohlásí dva správní orgány, že jsou místně příslušní. Ani jedna možnost není pro účastníka žádoucí, neboť nebude mít účastník žádné rozhodnutí nebo jich bude mít více, a v tomto případě podá kompetenční žalobu.

Specifickou skupinu formy právní ochrany pak představují věci volební a věci politického sdružování, kde podle konkrétního případu poskytují ochranu rovněž soudu ve správním soudnictví.³³

³³ http://www.ceskenoviny.cz/prilohy/paragrafy/obecne/index_view.php?id=18281

6 Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo vysvětlit a odpovědět na otázky, co znamená slovní spojení „správní řízení“ a kde se s ním můžeme setkat. Doufám, že jsem vám svou bakalářskou prací pomohla na tyto otázky odpovědět.

Mně samotné se zdálo správní řízení zajímavé, už jen proto, že se s ním setkáváme tak často, a tak málo o něm víme. Myslím, že každý občan by se měl s problematikou správního řízení seznámit, aby věděl, jak postupovat v řízení před správními orgány, neboť se s ním určitě minimálně jednou za život setká.

Samotné řízení, například stavební řízení, bývá někdy zdlouhavý proces, kde občan může „ztratit hlavu“. Rozčiluje se, že správní orgán nejedná rychle, ale ve skutečnosti ani neví, že se proti tomu může bránit. Jak říká jeden z českých právníků – Ivo Jahelka „Neznalost zákona neomlouvá.“ a zde byste se svou neznalostí mohli dlouho dostávat k vytouženému cíli.

Domnívám se, že každý občan České republiky by se měl nejdříve seznámit se zásadami správního řízení, které tvoří tzv. základní pravidla, podle kterých se správní řízení koná a které je nutné dodržovat, aby bylo vedeno řádné správní řízení. Další důležitou částí je samotné rozhodnutí a jeho případné vady, proti kterým se můžete odvolávat a lhůty k tomuto odvolání.

Závěrem doufám, že Vám moje bakalářské práce něco přinesla, ať již Vás pouze seznámila se známými věcmi či s naprosto neznámými, ale věřím, že jste si z ní něco zapamatovali a dokážete to využít i v reálném životě.

Seznam použité literatury

- [1] zákon č. 500/2004 Sb. aktualizované vydání, Správní řád
- [2] HEJDA, J., PŘIBYL, K. Správní právo. 1. vyd. České Budějovice: VŠ Evropských a regionálních studií. 2005. 101 s. ISBN-80-86708-08-X
- [3] MASAŘÍK, Jiří, KRICNER, Václav. Správní právo, obecná část. 4. aktualizované vydání. Praha: ARMEX PUBLISHING, 2005. 160s. ISBN 80-86795-16-0
- [4] KINDL, M., aj. Základy správního práva, 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. 2006. 328 s. ISBN 80-7380-011-X
- [5] HENDRYCH, D. aj. Správní právo - obecná část, 6. vyd. Praha: C. H. Beck. 2006. ISBN 80-7179-442-2
- [6] HRABÁK, J., NAHODIL, T. Nový správní řád a související s odkazy, výkladovými poznámkami a vybranou judikaturou, vydání 2, aktualiz. a dopl., Praha: ASPI, 2006, 452 s. ISBN 80-7357-180-3
- [7] http://www.ceskenoviny.cz/prilohy/paragrafy/obecně/index_view.php?id=18281
- [8] systém ASPI

Seznam příloh

Příloha č.1: Usnesení MěÚ o provedení úkonu	42
Příloha č.2: Usnesení Krajského úřadu - odepření nahlédnutí do spisu	43
Příloha č.3: Usnesení MěÚ - zda je či není účastníkem přestupku	44
Příloha č.4: Výzvy MěÚ k odstranění nedostatků + usnesení o přerušení řízení	45
Příloha č.5: Usnesení MěÚ - ustanovení znalce	46

Příloha č.1

MĚSTSKÝ ÚŘAD

.....
.....

Čj.

(datum)

U S N E S E N Í

Městský úřad rozhodl takto:

Podle § 13 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), se žádá (podřízený nebo nadřízený správní orgán anebo jiný věcně příslušný správní orgán, dále jen „dožádaný správní orgán“) o provedení úkonu z důvodu

Odůvodnění:

(Objasnit důvod proč příslušný správní orgán může provést dožadovaný úkon jen s obtížemi anebo s neúčelnými náklady anebo z jakého důvodu jej nemohl provést vůbec. Konkretizovat jeden z citovaných důvodů stanovených v § 13 odst. 1 správního řádu.)

Poučení o opravném prostředku:

Proti tomuto usnesení se podle § 13 odst. 1 správního řádu nelze odvolat.

(jméno, příjmení, funkce a podpis oprávněné úřední osoby)

(otisk úředního razítka)

Pramen: Správní odbor MěÚ Nová Paka

Příloha č.2

KRAJSKÝ ÚŘAD KRAJE

.....

.....

Čj.

(datum)

U S N E S E N Í

Krajský úřad kraje rozhodl takto:

Podle § 38 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), se odepírá (jiným osobám uvedeným v § 38 odst. 2 správního řádu) nahlédnutí do spisu (nebo jeho části) čj.

Odůvodnění:

(Konkretizovat důvod odepření, např. osoba usilující o nahlédnutí do spisu není účastníkem řízení a neprokázala právní zájem nebo jiný vážný důvod.)

Poučení o opravném prostředku:

Proti tomuto usnesení se lze podle § 76 odst. 5 správního řádu odvolat do 15 dnů ode dne jeho doručení k Ministerstvu, a to podáním učiněným u Krajského úřadu kraje. Podle § 76 odst. 5 správního řádu odvolání nemá odkladný účinek.

(jméno, příjmení, funkce a podpis oprávněné úřední osoby)

(otisk úředního razítka)

- toto usnesení se oznamuje pouze osobě, jíž se odepření týká
- toto usnesení lze vydat bez předchozího řízení za splnění podmínek uvedených v § 76 odst. 2 správního řádu

Pramen: Správní odbor MěÚ Nová Paka

Příloha č.3

MĚSTSKÝ ÚŘAD

.....

.....

Čj.

(datum)

U S N E S E N Í

Městský úřad rozhodl takto:

Podle § 28 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), je/není, nar., trvale bytem, účastníkem řízení ve věci přestupku proti podle § ... odst. ... písm. ...) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Odůvodnění:

(Objasnit důvod, proč vznikla pochybnost o tom, zda výše uvedená osoba je či není účastníkem řízení a proč bylo rozhodnuto způsobem uvedeným ve výroku tohoto usnesení.)

Poučení o opravném prostředku:

Proti tomuto usnesení se lze podle § 76 odst. 5 správního řádu odvolat do 15 dnů ode dne jeho doručení ke Krajskému úřadu kraje, a to podáním učiněným u správního orgánu, který usnesení vydal. Podle § 76 odst. 5 správního řádu odvolání nemá odkladný účinek.

(jméno, příjmení, funkce a podpis oprávněné úřední osoby)

(otisk úředního razítka)

-
- toto usnesení se oznamuje pouze tomu, o jehož účasti v řízení bylo rozhodováno; ostatní účastníci se o něm vyrozumí
 - toto usnesení lze vydat bez předchozího řízení za splnění podmínek uvedených v § 76 odst. 2 správního řádu

Pramen: Správní odbor MěÚ Nová Paka

Příloha č.4

MĚSTSKÝ ÚŘAD

.....

Čj.

(datum)

V Ý Z V A

Dne byl Městskému úřadu doručen návrh na projednání přestupku proti , kterého se měl dopustit , nar. , bytem , tím, že dne , v Podle § 68 odst. 2 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, musí návrh na zahájení řízení o přestupku obsahovat údaj o tom, kdo je postiženou osobou, koho navrhovatel označuje za pachatele a kde, kdy a jakým způsobem měl být přestupek spáchán. V podaném návrhu chybí přesný údaj o(např. o tom, kdy přesně, tj. který den, byl přestupek spáchán).

Městský úřad podle § 45 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), **vyzývá navrhovatele** , nar. , bytem **aby ve lhůtě do odstranil nedostatek návrhu na projednání přestupku** podaného dne , tím, že upřesní **údaj o** (např. o tom, kdy byl přestupek spáchán). Nebude-li nedostatek podaného návrhu, tj. chybějící údaj o (např. o tom, kdy přesně byl přestupek spáchán) ve stanovené lhůtě odstraněn, bude přestupkové řízení podle § 66 odst. 1 písm. c) správního řádu zastaveno.

U S N E S E N Í

Městský úřadsoučasně s výzvou k odstranění nedostatků návrhu na projednání přestupku rozhodl takto:

Podle § 64 odst. 1 písm. a) správního řádu se přestupkové řízení zahájené podáním návrhu ze dne na projednání přestupku proti , kterého se měl dopustit , nar. , bytem , tím, že dne , v , přerušuje.

Odůvodnění:

Uvést, že podaný návrh na projednání přestupku vykazoval nedostatky, navrhovatel byl vyzván k odstranění nedostatků návrhu na projednání přestupku a řízení proto bylo přerušeno.

Poučení o opravném prostředku:

Proti tomuto usnesení se lze podle § 76 odst. 5 správního řádu odvolat do 15 dnů ode dne jeho doručení ke Krajskému úřadu kraje, a to podáním učiněným u Městského úřadu Podle § 76 odst. 5 správního řádu odvolání nemá odkladný účinek.

(jméno, příjmení, funkce a podpis oprávněné úřední osoby)

(otisk úředního razítka)

- toto usnesení se oznamuje navrhovateli
- přerušování řízení není povinné

Pramen: Správní odbor MěÚ Nová Paka

Příloha č.5

MĚSTSKÝ ÚŘAD

.....

.....

Čj.

(datum)

U S N E S E N Í

Městský úřad rozhodl takto:

Podle § 56 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), se ustanovuje na odborné posouzení (skutečností, k nimž je třeba odborného posouzení) znalcem, nar., bytem Znalci se ukládá, aby posudek ve věci (specifikovat požadovaný obsah znaleckého posudku) vypracoval písemně a předložil jej správnímu orgánu do 2006.

Odůvodnění:

Rozhodnutí správního orgánu závisí na odborném posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí, které úřední osoby nemají, a odborné posouzení skutečností nelze opatřit od jiného správního orgánu.

Poučení o opravném prostředku:

Proti tomuto usnesení se lze podle § 76 odst. 5 správního řádu odvolat do 15 dnů ode dne jeho doručení ke Krajskému úřadu, a to podáním učiněným u Městského úřadu Podle § 76 odst. 5 správního řádu odvolání nemá odkladný účinek.

(jméno, příjmení, funkce a podpis oprávněné úřední osoby)

(otisk úředního razítka)

-
- toto usnesení se oznamuje pouze znalci
 - účastníci se vhodným způsobem o ustanovení znalce vyrozumí

Pramen: Správní odbor MěÚ Nová Paka